

#43

ARMAN Fernandez

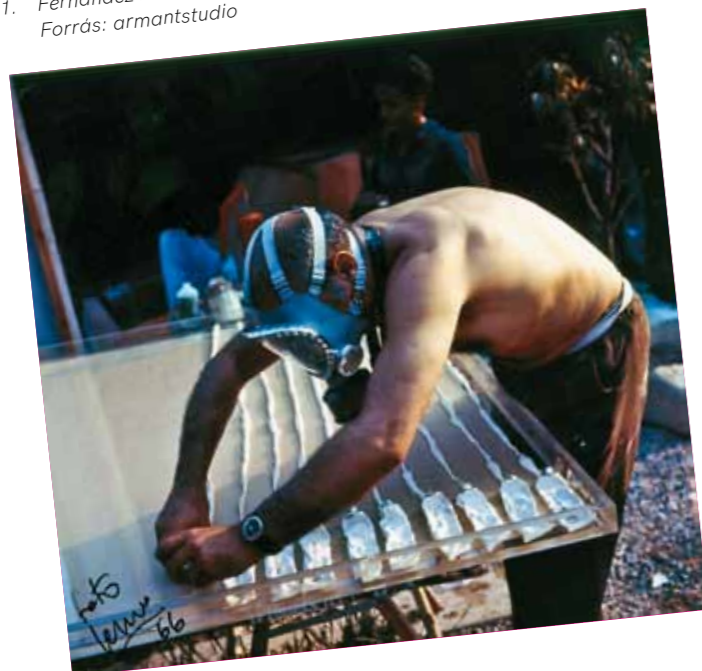
ARMAN FERNANDEZ (1928-2005)

Underlined, 1996

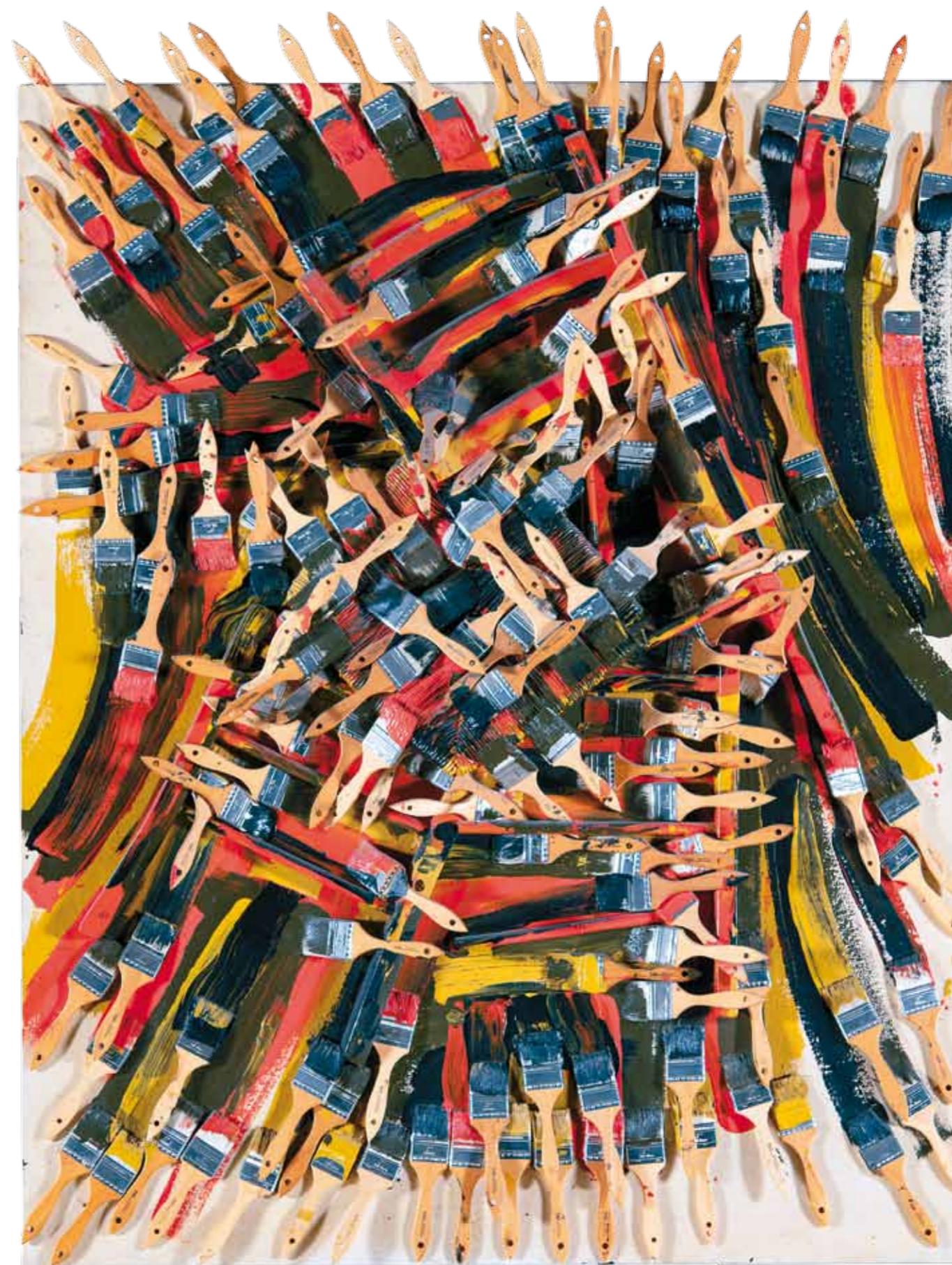
Ecset, szék, zománccfesték, fa, vászon | Brush, chair, enamel paint, wood on canvas, 152 x 122 x 16 cm
Jelezve jobbra oldalt | Signed right on the side: Arman

Kezdő ár | Starting price: 8 000 000 Ft / 22 222 EUR
Becsérték: 15 000 000 - 18 000 000 Ft
Estimate: 41 667 - 50 000 EUR

1. Fernandez Arman munka közben, 1966
Forrás: armanstudio

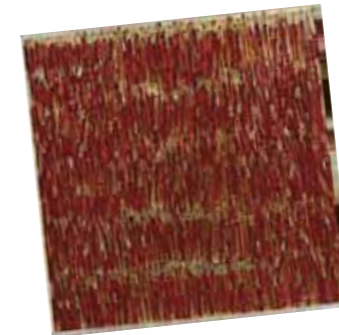

72

Armand Pierre Fernandez a francia Új Realizmus (Nouveau Réalisme) irányzat egyik alapítója. Szülővárosában, Nizzában ismerte meg Yves Kleint és Claude Pascalt,¹ majd hármában bejárták egész Európát. Korai műveit - Vincent van Gogh hatására maga is - keresztnevével szignálta, nevét azonban elírták egy 1958-as publikációban, amelyet megtartott, az amerikai állampolgárság elnyerésével 1973-ban pedig, immáron hivatalosan is Armand Pierre Armanként élt tovább és dolgozott. Először az absztrakt expresszionisták stílusában festett, majd a német dadaista művész, Kurt Schwitters kiállítását látva, 1954-től kezdett neki *Pecsét (Cachet)* című sorozatának. Ezeken a képeken már feltűnik több jellegzetes armani „fogás”, mint a halmozás, a ready made tárgyak bevonása vagy a „hibázás”. Arman betűkkel, számokkal, látszólag tipikus bélyegzőkkel borított el papírt, kottát, falikárpitot, vásznat, fatárgyat, szinte mindent, amit talált.

73

2. Fernandez Arman:
Még mindig
használok ecsetet, 1969
MoMA, New York

2. Daniel Spoerri: Sevilla sorozat II.
Az Hôpital Ephémère szomszédos műterméből származó
desszert, amelyet ...fiatal művészek fogyasztottak el,
Hôpital Ephémère, 1991. július

A legtöbbször szétfolyó vagy tintahiányos, egymást takaró, egymás hegyén-hátán lévő, ismétlődő pecsétnyomok nehezítik az olvashatóságot. Ezután a régi, rossz, kidobott tárgyak központi szerepet kaptak művészetében. Első ún. *Akkumuláció* (*Accumulation*) és *Személtáda* (*Poubelles*)-sorozatait 1959-ben készítette. Mindkettő a fogyasztói társadalom felhalmozási kényszerére, mértéktelenségére utaltak. Yves Klein később ikonikussá vált, *Üres* (*Le Vide*) című kiállítására válaszul megrendezte *Tele* (*Le Plain*) című bemutatóját 1960-ban. Klein az üresen hagyott galériát a „lelkével” töltötte meg, Arman pedig úgy telepakolta, hogy a közönség kiszorult az utcára. Ugyanebben az évben meghirdették az Új Realizmus mozgalmat, melynek manifesztumát Armanon kívül, többek között Yves Klein, Daniel Spoerri, Martial Rayse, Jean Tinguely írták alá. A csoport személytelen, új valóságmégközelítést tűzött

ki célul, és humanista eszméket hirdetett a kapitalista társadalom és ipari terjeszkedéssel szemben. Arman következő sorozatának a *Harag* (*Colères*) nevet adta, melyben különféle tárgyakat, rendszerint hangszereket (zongora, hegedű, trombita, dob) zúzott szét, majd azokat önkényesen újracsoportosította. Ezt továbbgondolva, később megégette a tárgyakat és úgy használta fel őket újra. A hatvanas évek elejétől Arman sűrűn járt Amerikába, megismerkedett a pop arttal és Warhol körével, illetve egyik példaképével, Marcel Duchamp-pal. Ettől fogva megosztva élt Párizs és New York között.

Feltűnt Warhol *Vacsora Daley-nél* című filmjében, ami Daniel Spoerri vacsora-előadását örökölte meg 1964. március 5-én. Warhol gyűjteményében volt Arman *Amphetamin* c. akkumulációja, amelyet a Sotheby's árverezett el 1988-ban. Az évek során a legkülönfélébb

tárgyakból, szerszámokból, gázmaszkokból, műfogorokból, babákból, autókból készült akkumulációi a világ neves kortárs köz- és magángyűjteményeiben vannak.²

Arman egyik korai ecsethalmozásának a *„Még mindig használok ecsetet”* 1969 (dadaista) címet adta, mely szatirikus utalás a művész és a művészet megváltozott társadalmi helyzetére. Hol ecseteket, hol félig kinyomott festéktubusokat, vagy darabjaira szedett tárgyakat (pl. bicikli) rendezett új viszonylatokba és festett le monokróm vagy épp élénken vibráló színekkel. Egyszerre szobrok és festmények, amelyekben az ecsetek többé már nem a festés eszközeként funkcionálnak, hanem maguk is a műtárgy részei. Mintha az ecsetvonások lefagyasztott végső pillanatait látnánk, és ezek a heves mozgások immáron kijönnek a térbe, és egymásra halmozva egy absztrakt expresszionista szoborra állnának össze.

FÖLDES LÉNA

¹ Claude Pascal (1921-2017) francia zeneszerző, a párizsi Konzervatórium vezetője 1952-től.
² Felhasznált források: www.armanistudio.com, www.artportal.hu